

LLM: Právní propedeutika II. – veřejné právo

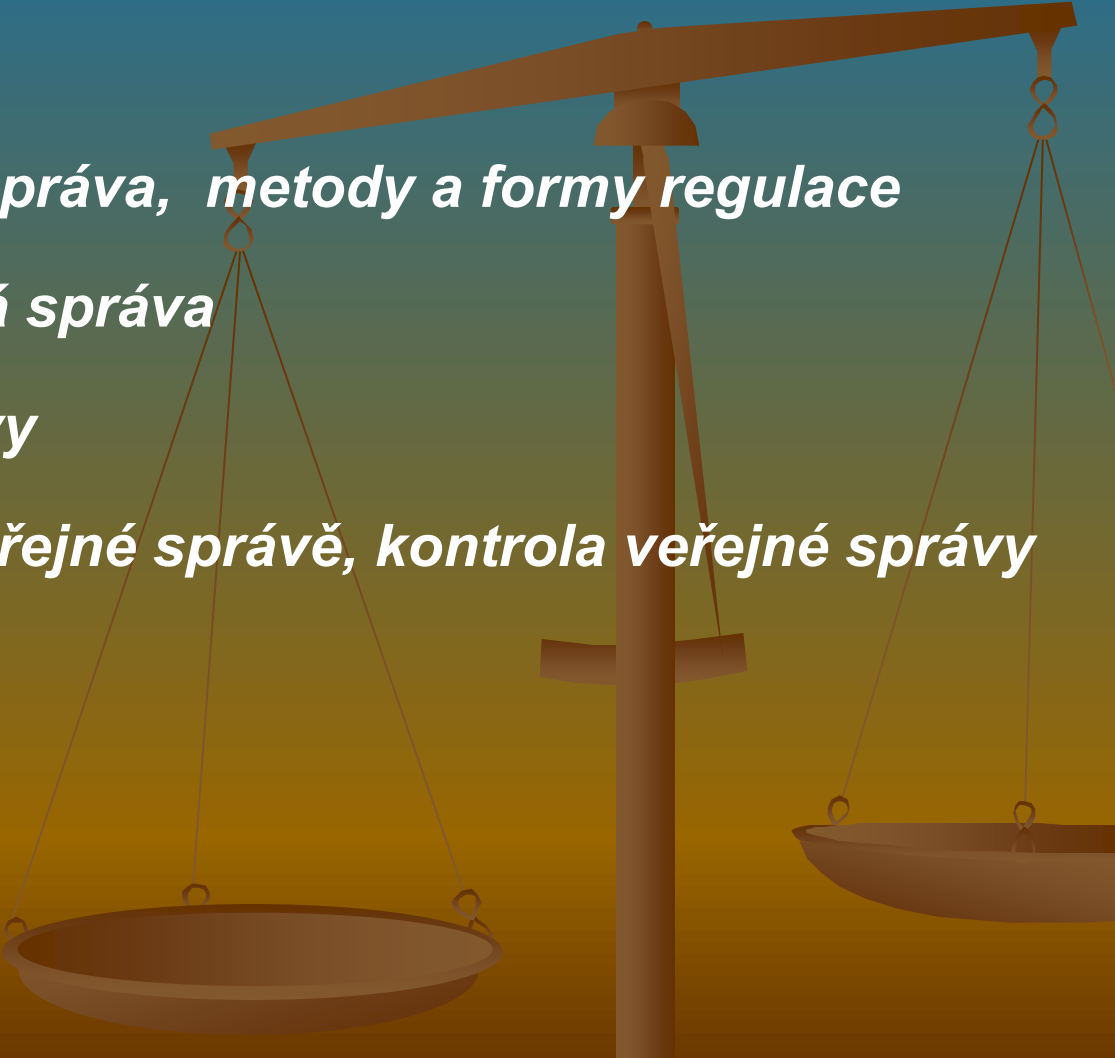
SPRÁVNÍ PRÁVO

PrF MU

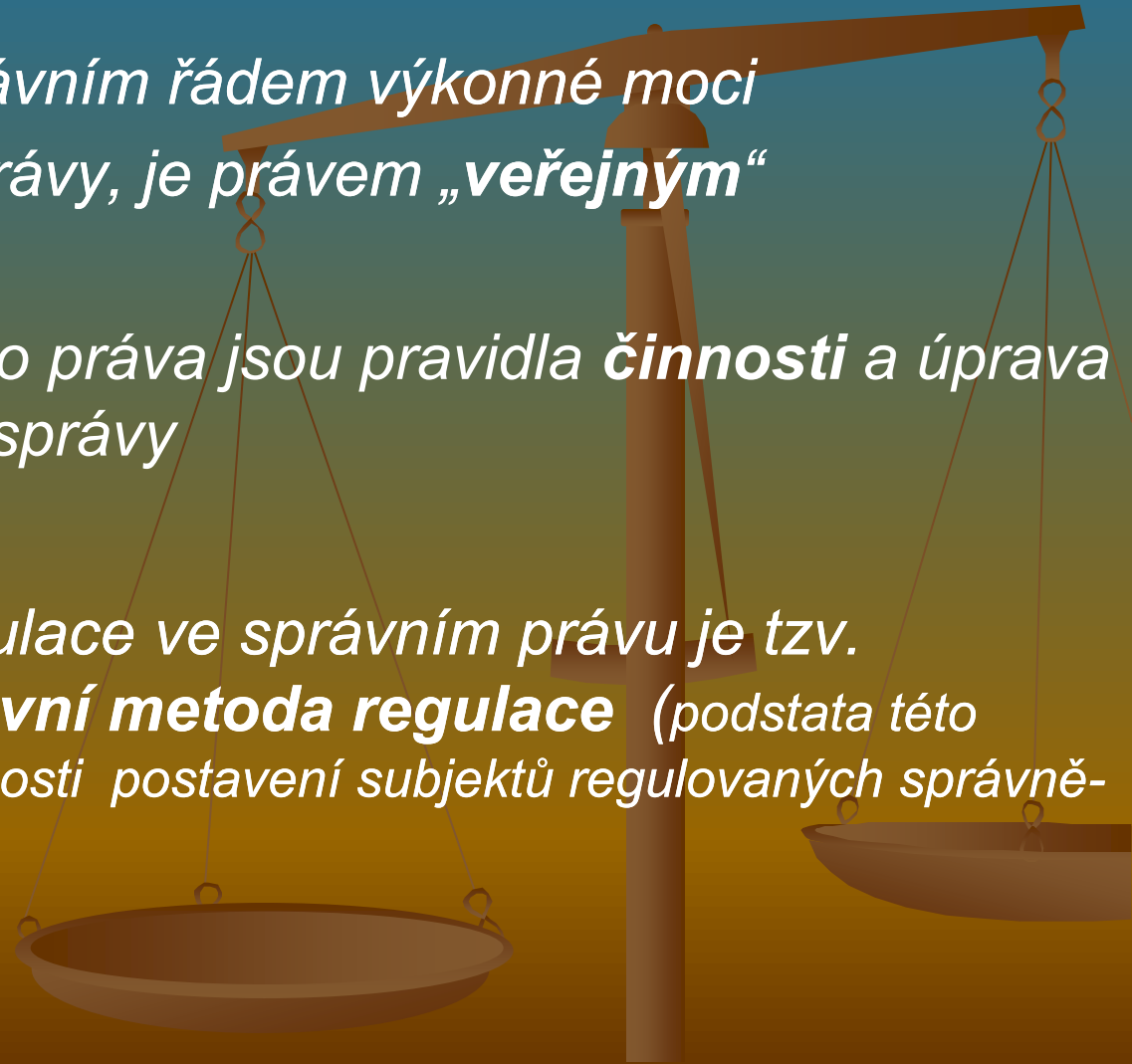
© petr průcha, září 2023

Osnova výuky

- *předmět správního práva, metody a formy regulace*
 - *právní řád a veřejná správa*
 - *zásady dobré správy*
 - *právní záruky ve veřejné správě, kontrola veřejné správy*
 - *správní soudnictví*
-

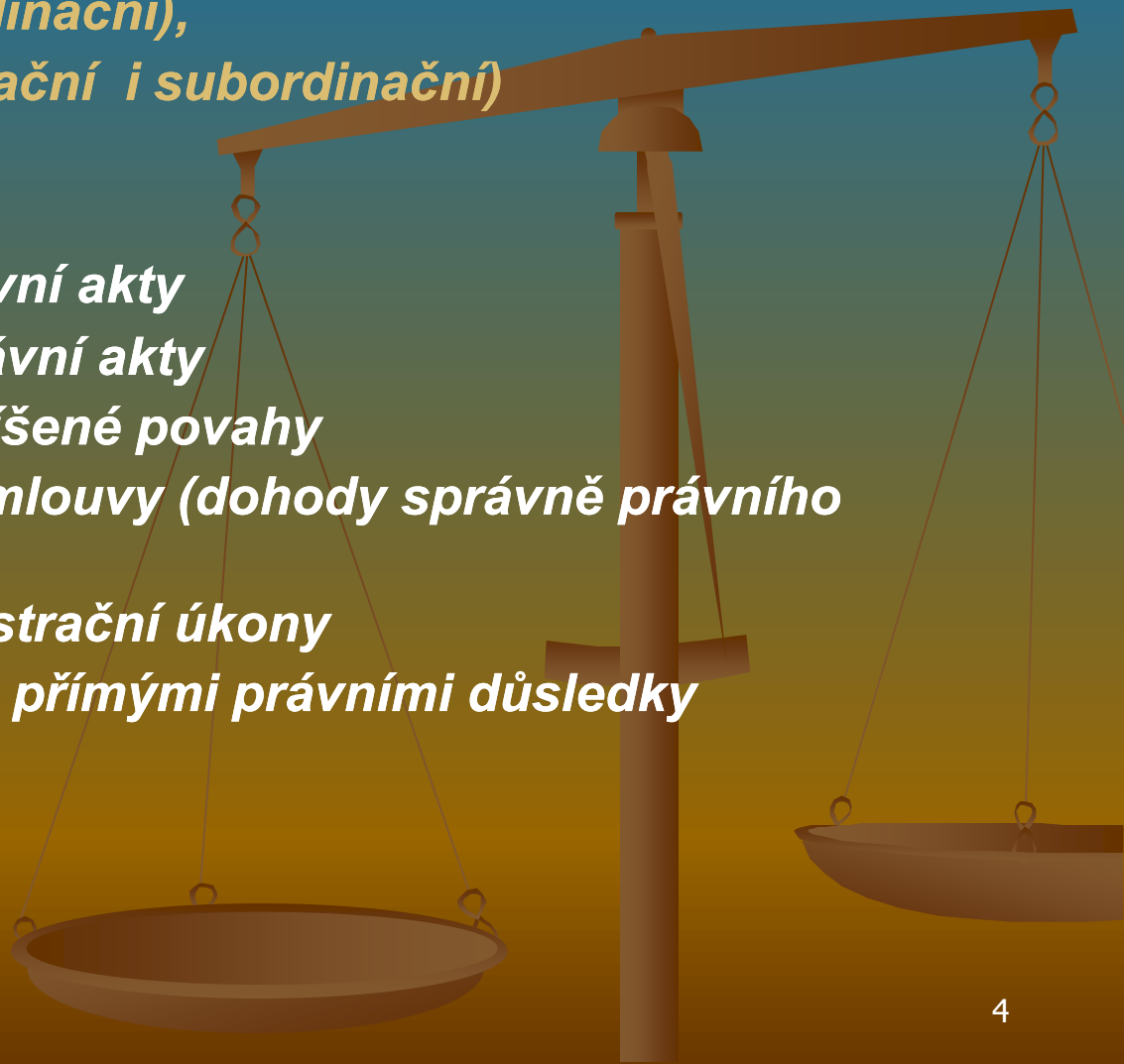
I. PŘEDMĚT SPRÁVNÍHO PRÁVA, METODY A FORMY REGULACE JÍM POUŽÍVANÉ

- **správní právo** - právním řádem výkonné moci ve sféře veřejné správy, je právem „**veřejným**“
- předmětem správního práva jsou pravidla **činnosti** a **úprava organizace** veřejné správy
- **metodou** právní regulace ve správním právu je tzv. **administrativně právní metoda regulace** (podstata této metody spočívá v nerovnosti postavení subjektů regulovaných správně-právních vztahů)

Právní formy činnosti (realizace) veřejné správy

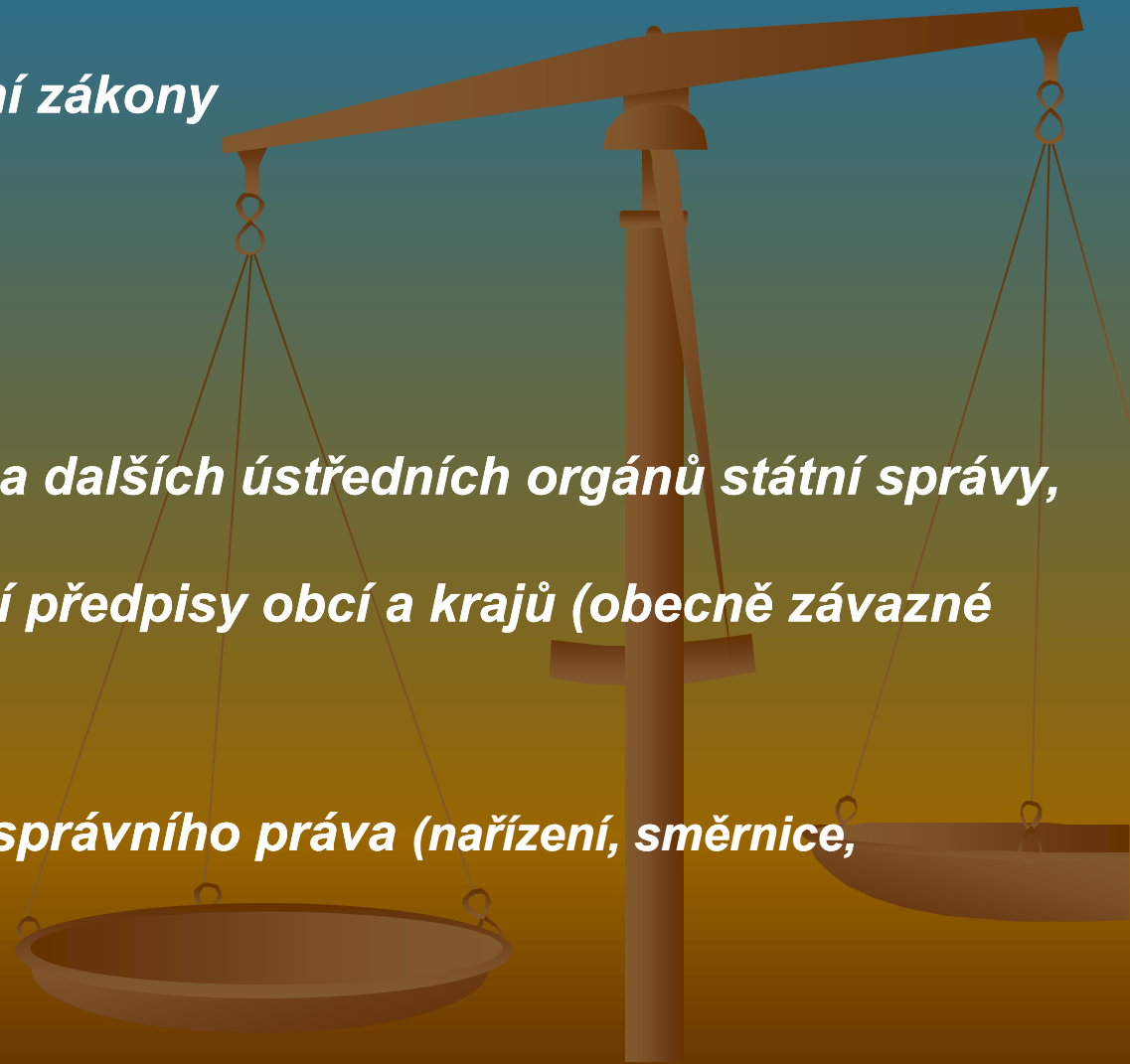
- jednostranné (subordinační),
 - vícestranné (koordinační i subordinační)
-
- **normativní správní akty**
 - **individuální správní akty**
 - **správní akty smíšené povahy**
 - **veřejnoprávní smlouvy (dohody správně právního charakteru)**
 - **evidenční a registrační úkony**
 - **faktické úkony s přímými právními důsledky**

II. PRÁVNÍ ŘÁD A VEŘEJNÁ SPRÁVA

Prameny správního práva

- *Ústava, Listina, ústavní zákony*
 - *zákony,*
 - *nařízení vlády,*
 - *vyhlášky ministerstev a dalších ústředních orgánů státní správy,*
 - *obecně závazné právní předpisy obcí a krajů (obecně závazné vyhlášky a nařízení)*
-
- *prameny Evropského správního práva (nařízení, směrnice, doporučení, aj.)*

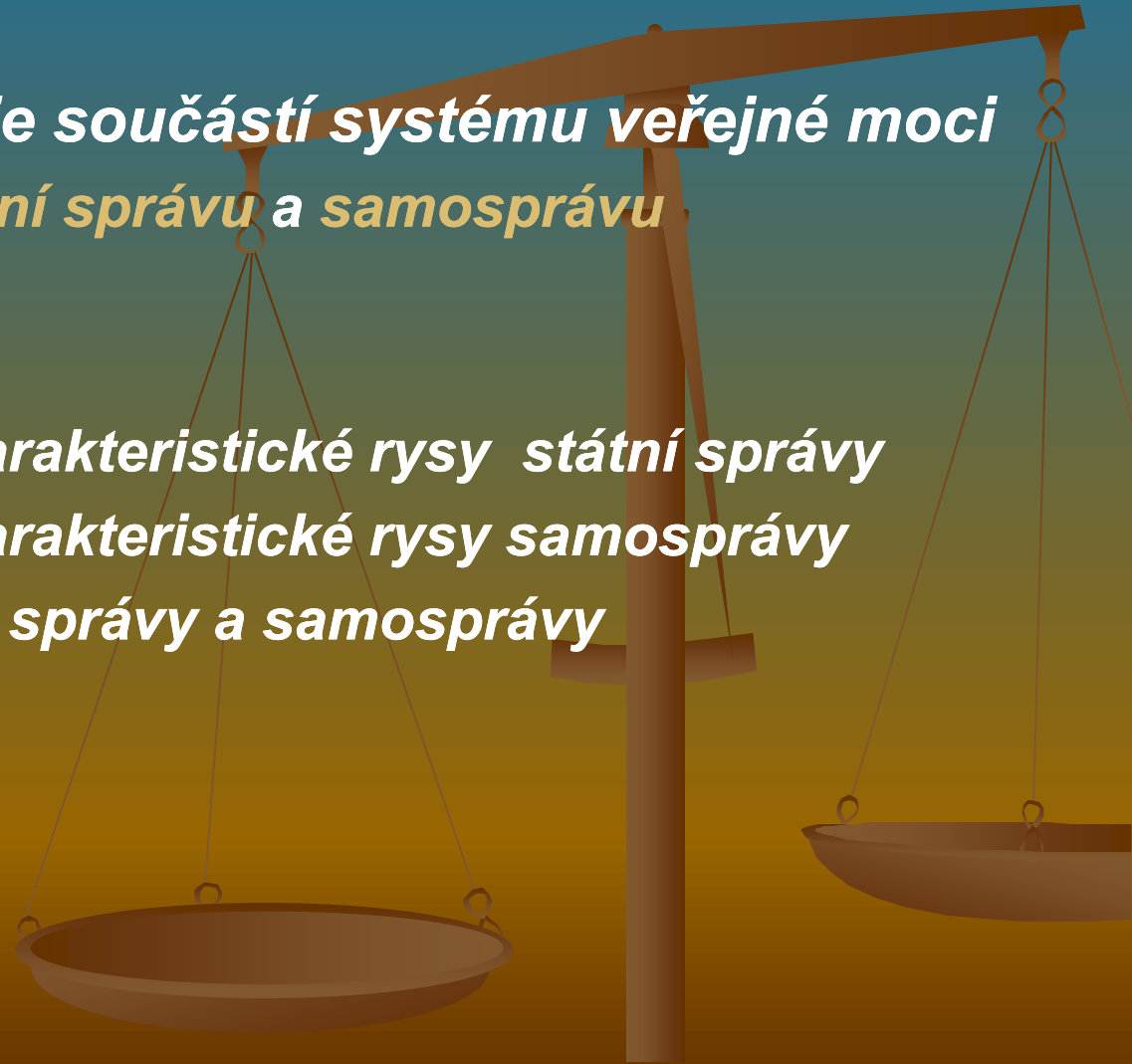
Správní řád – základní kodex činnosti veřejné správy

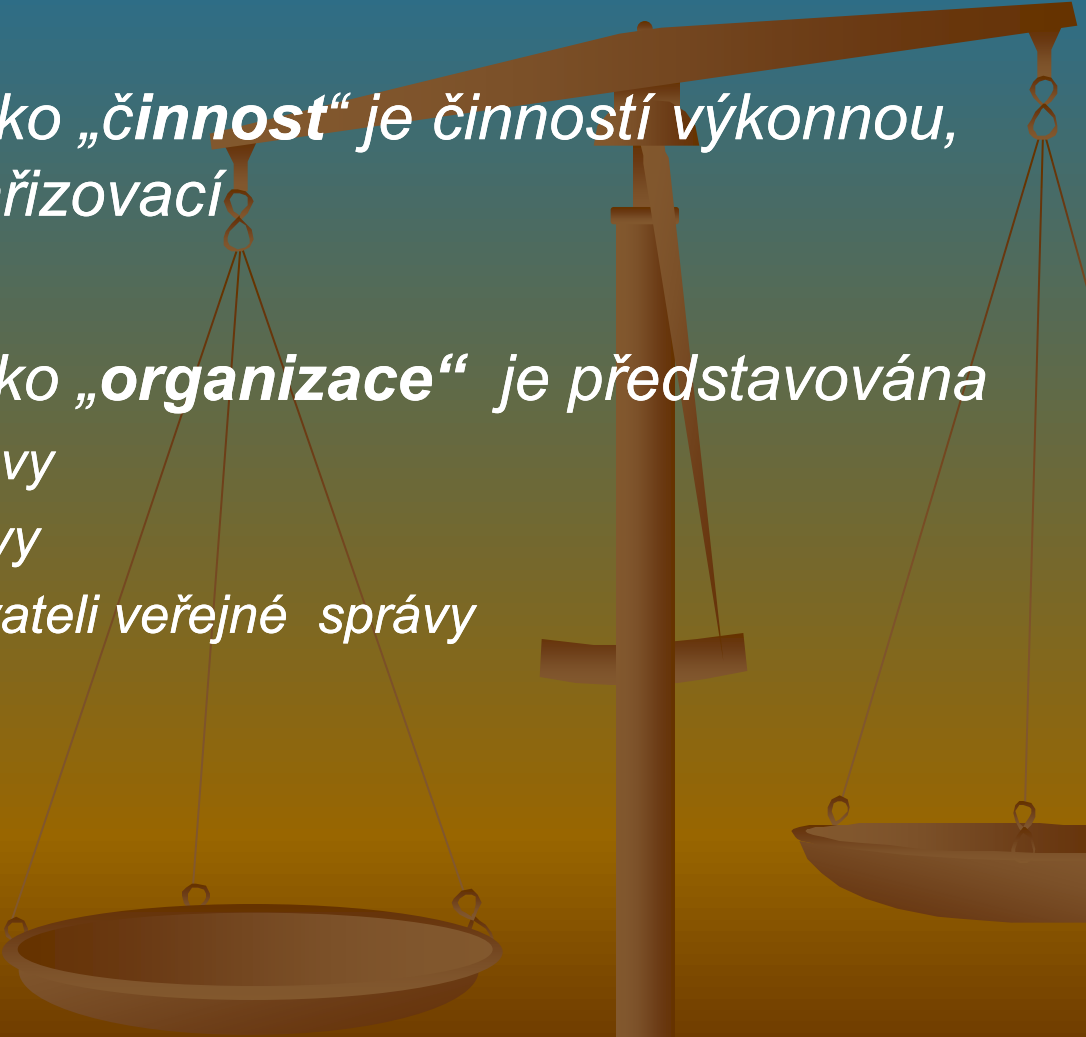
- *rozsah působnosti správního řádu*
- *zásady činnosti správních orgánů*
- *úprava obecných institutů správního řízení*
- *úprava zvláštních institutů správního řízení*
- *úprava tzv. vyjádření, osvědčení a sdělení*
- *úprava veřejnoprávních smluv*
- *úprava opatření obecné povahy*

Veřejná správa

- **Veřejná správa je součástí systému veřejné moci**
 - **člení se na *státní správu* a *samosprávu***
 - **pojem a charakteristické rysy státní správy**
 - **pojem a charakteristické rysy samosprávy**
 - **vztah státní správy a samosprávy**

-
- *Veřejná správa jako „činnost“ je činností výkonnou, podzákonnou a nařizovací*
 - *Veřejná správa jako „organizace“ je představována*
 - *orgány státní správy*
 - *orgány samosprávy*
 - *ostatními vykonavateli veřejné správy*

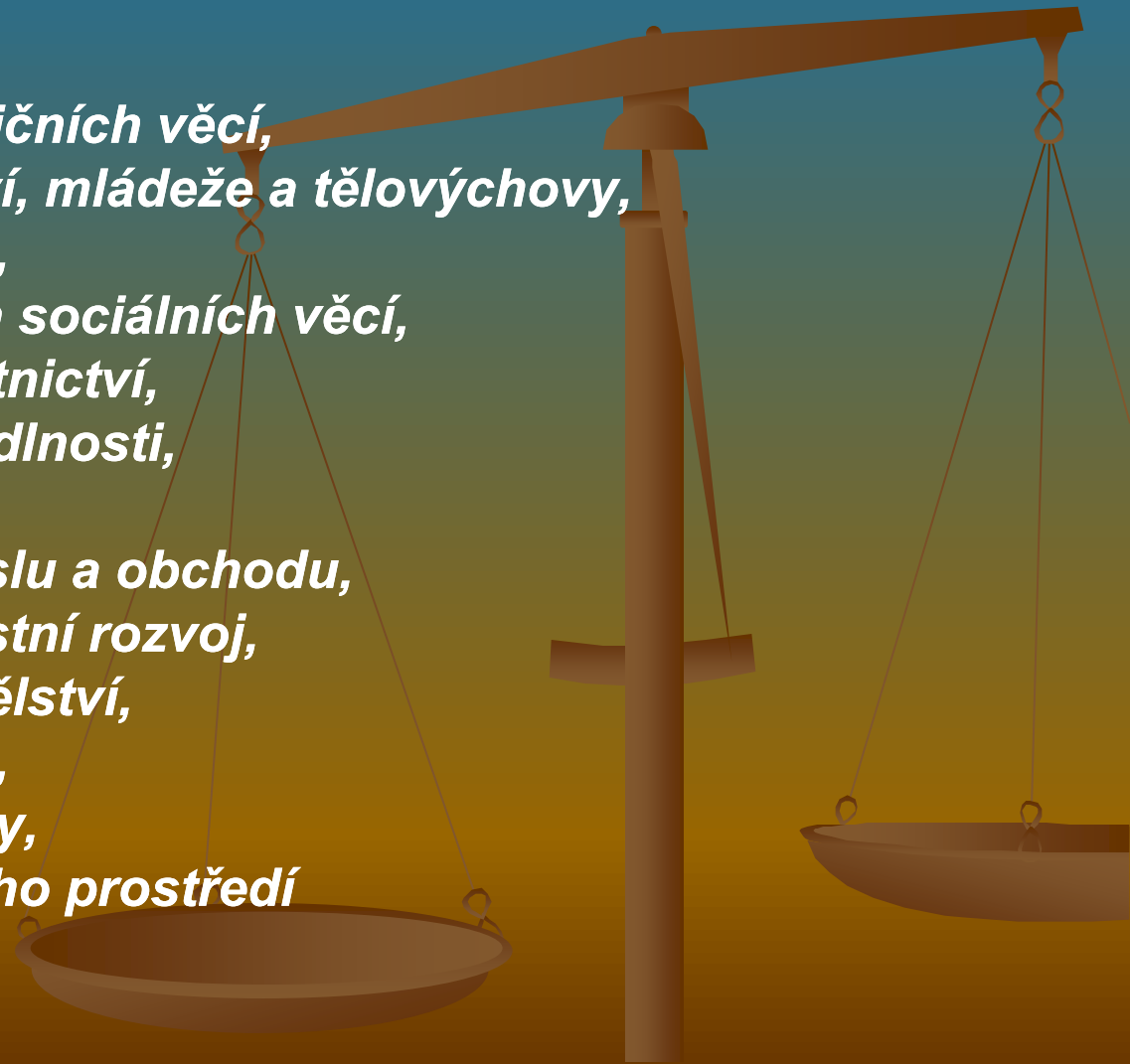
Struktura organizace veřejné správy

- *Ústřední orgány státní správy*
 - *Územně dekoncentrované (specializované) orgány státní správy*
 - *Organizace územní veřejné správy s všeobecnou působností*
 - *Orgány (subjekty) profesní a zájmové samosprávy*
-

Ministerstva - ústřední orgány státní správy, resp. ústřední správní úřady, v jejichž čele stojí člen vlády

(v pořadí dle zákona č. 2/1969 Sb.)

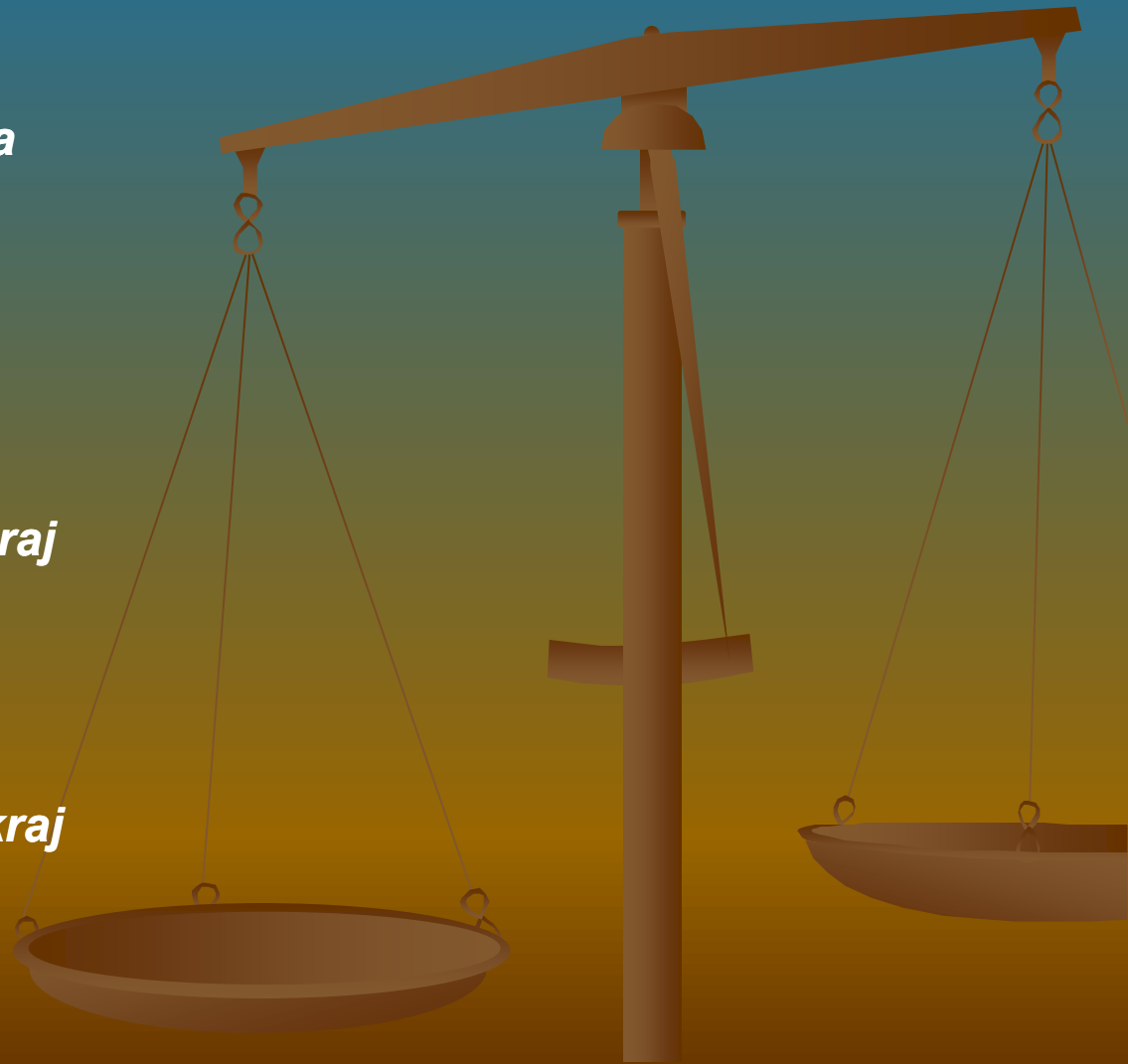
- **Ministerstvo financí,**
- **Ministerstvo zahraničních věcí,**
- **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy,**
- **Ministerstvo kultury,**
- **Ministerstvo práce a sociálních věcí,**
- **Ministerstvo zdravotnictví,**
- **Ministerstvo spravedlnosti,**
- **Ministerstvo vnitra,**
- **Ministerstvo průmyslu a obchodu,**
- **Ministerstvo pro místní rozvoj,**
- **Ministerstvo zemědělství,**
- **Ministerstvo obrany,**
- **Ministerstvo dopravy,**
- **Ministerstvo životního prostředí**

Vyšší územní samosprávné celky – kraje

(ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků)

- ***Hlavní město Praha***
- ***Středočeský kraj***
- ***Jihočeský kraj***
- ***Plzeňský kraj***
- ***Karlovarský kraj***
- ***Ústecký kraj***
- ***Liberecký kraj***
- ***Královéhradecký kraj***
- ***Pardubický kraj***
- ***Kraj Vysočina***
- ***Jihomoravský kraj***
- ***Olomoucký kraj***
- ***Moravskoslezský kraj***
- ***Zlínský kraj***

Organizace obcí

■ **kategorizace obcí**

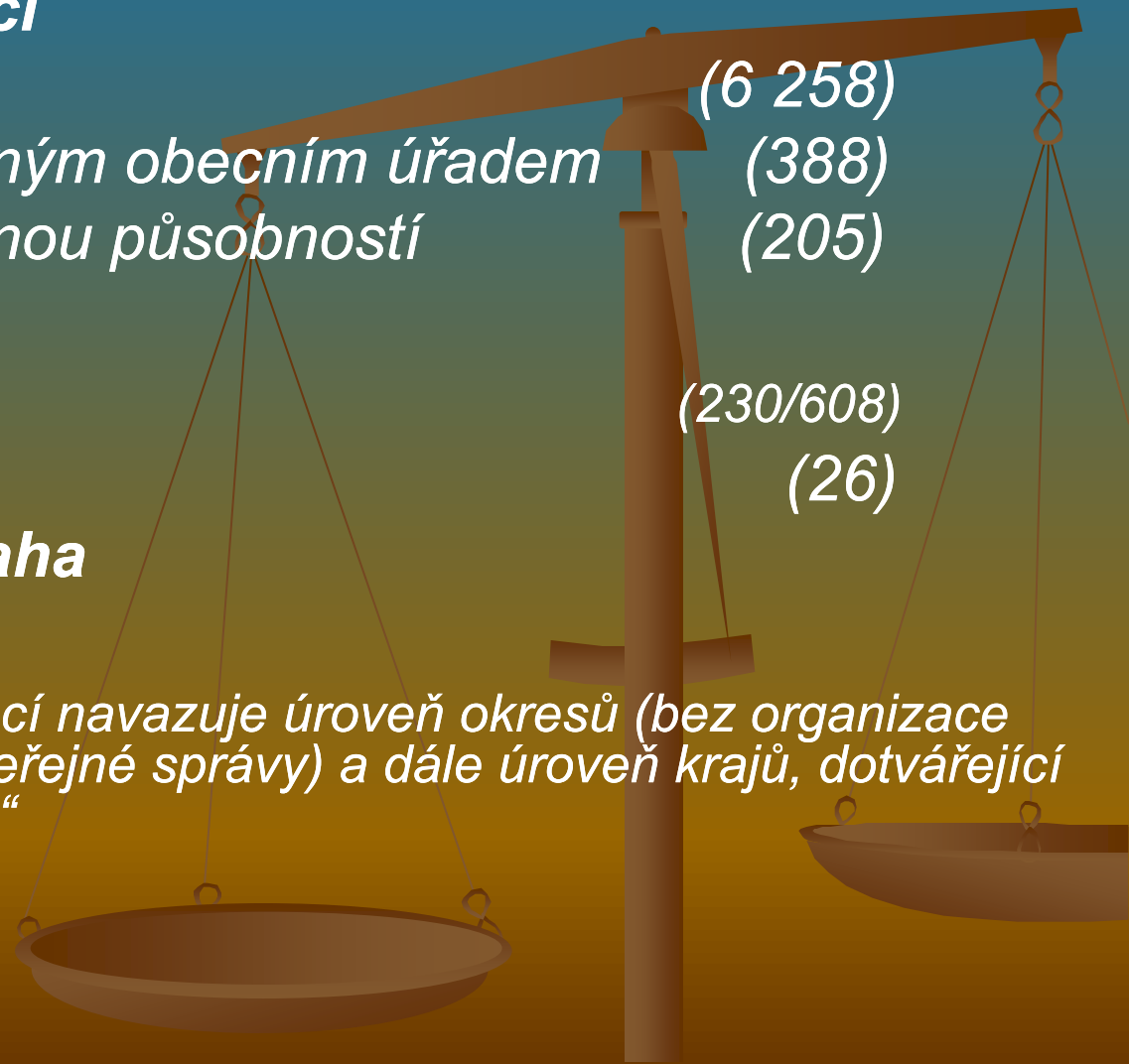
- *obce (běžné)* (6 258)
- *obce s pověřeným obecním úřadem* (388)
- *obce s rozšířenou působností* (205)

■ **městysy, města** (230/608)

■ **statutární města** (26)

■ **hlavní město Praha**

- *pozn. : na úroveň obcí navazuje úroveň okresů (bez organizace všeobecné územní veřejné správy) a dále úroveň krajů, dotvářející „územní samosprávu“*

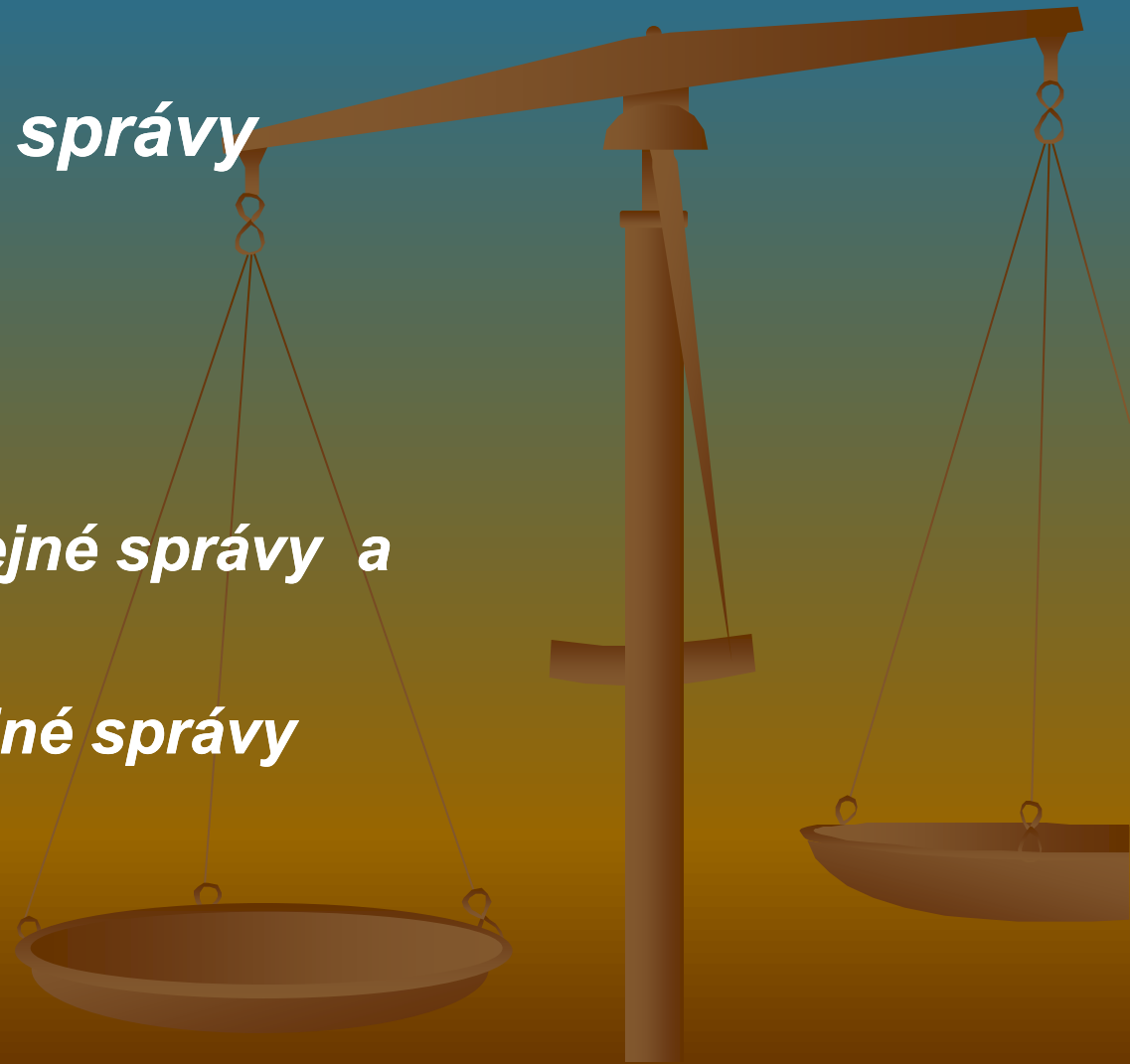

III. ZÁSADY DOBRÉ SPRÁVY

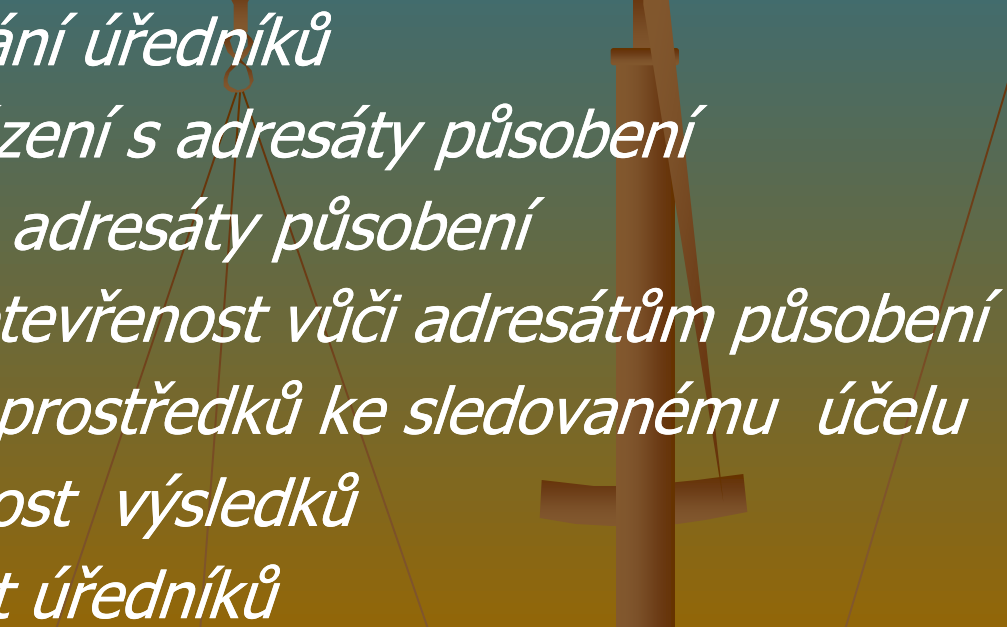
- *Zásady dobré správy*

výrazem

- *podstaty veřejné správy a*
- *poslání veřejné správy*

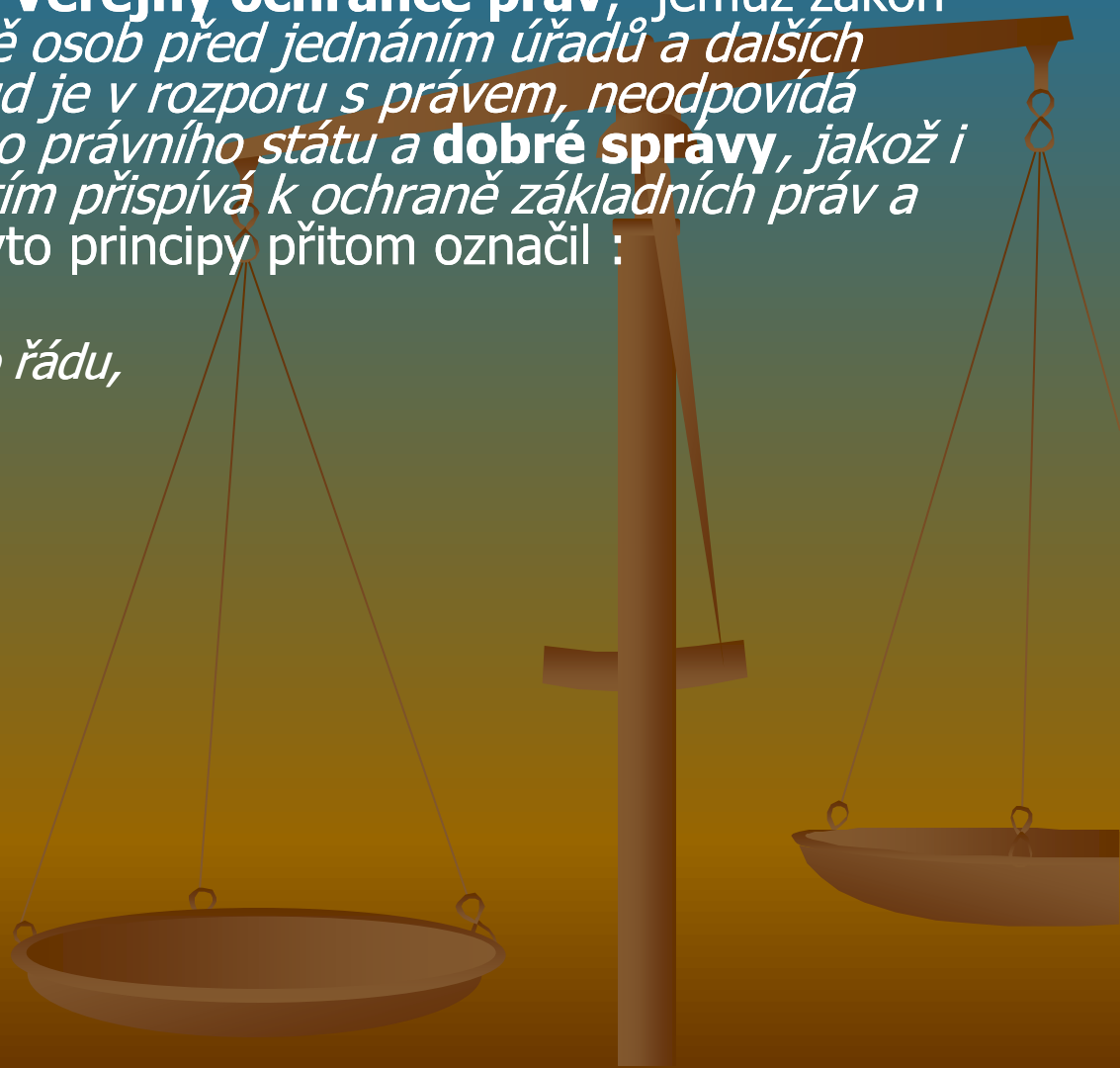
ZÁSADY, resp. PRINCIPY, (činnosti) DOBRÉ SPRÁVY (obecně dovozované teorií)

- *Etické chování úředníků*
 - *Rovné zacházení s adresáty působení*
 - *Součinnost s adresáty působení*
 - *Informační otevřenost vůči adresátům působení*
 - *Přiměřenost prostředků ke sledovanému účelu*
 - *Předvídatelnost výsledků*
 - *Odpovědnost úředníků*
-

dle Veřejného ochránce práv

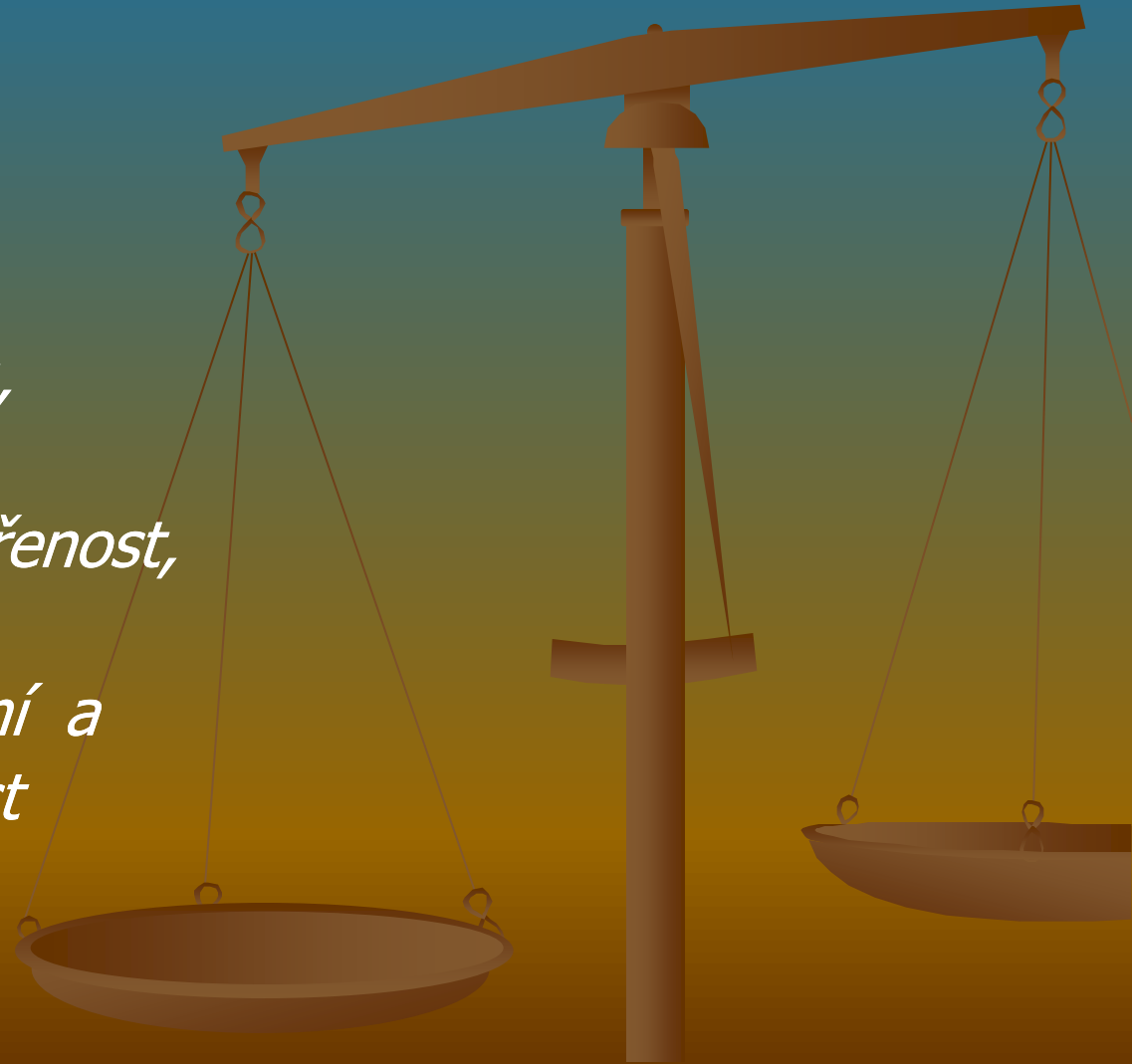
- V našich podmínkách se nejuceleněji o vymezení souhrnu těchto principů pokusil v r. 2006 **Veřejný ochránce práv**, jemuž zákon ukládá „*působit k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí uvedených, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností, a tím přispívá k ochraně základních práv a svobod*“. Jmenovitě za tyto principy přitom označil :

- *dodržování právního řádu,*
- *nestrannost,*
- *včasnost,*
- *předvídatelnost,*
- *přesvědčivost,*
- *přiměřenost,*
- *součinnost,*
- *odpovědnost,*
- *otevřenost a*
- *vstřícnost.*

- V r. 2007 bylo přijato Doporučení Rec(2007)7 Výboru ministrů Rady Evropy o **dobré veřejné správě**, které definovalo celkem osm zásad dobré správy, a to :

- *zákonnost,*
- *rovnoprávnost,*
- *nestrannost,*
- *proporcionalitu,*
- *právní jistotu,*
- *časovou přiměřenost,*
- *participaci,*
- *úctu k soukromí a*
- *transparentnost*

IV. PRÁVNÍ ZÁRUKY VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ, KONTROLA

- **Poslání záruk zákonnosti ve veřejné správě**
- **Členění a druhy záruk zákonnosti ve veřejné správě**
 - **Kontrola veřejné správy**
 - **soudní kontrola**
 - **Veřejný ochránce práv**
 - **Právo na informace ve veřejné správě**
 - **Odpovědnost**

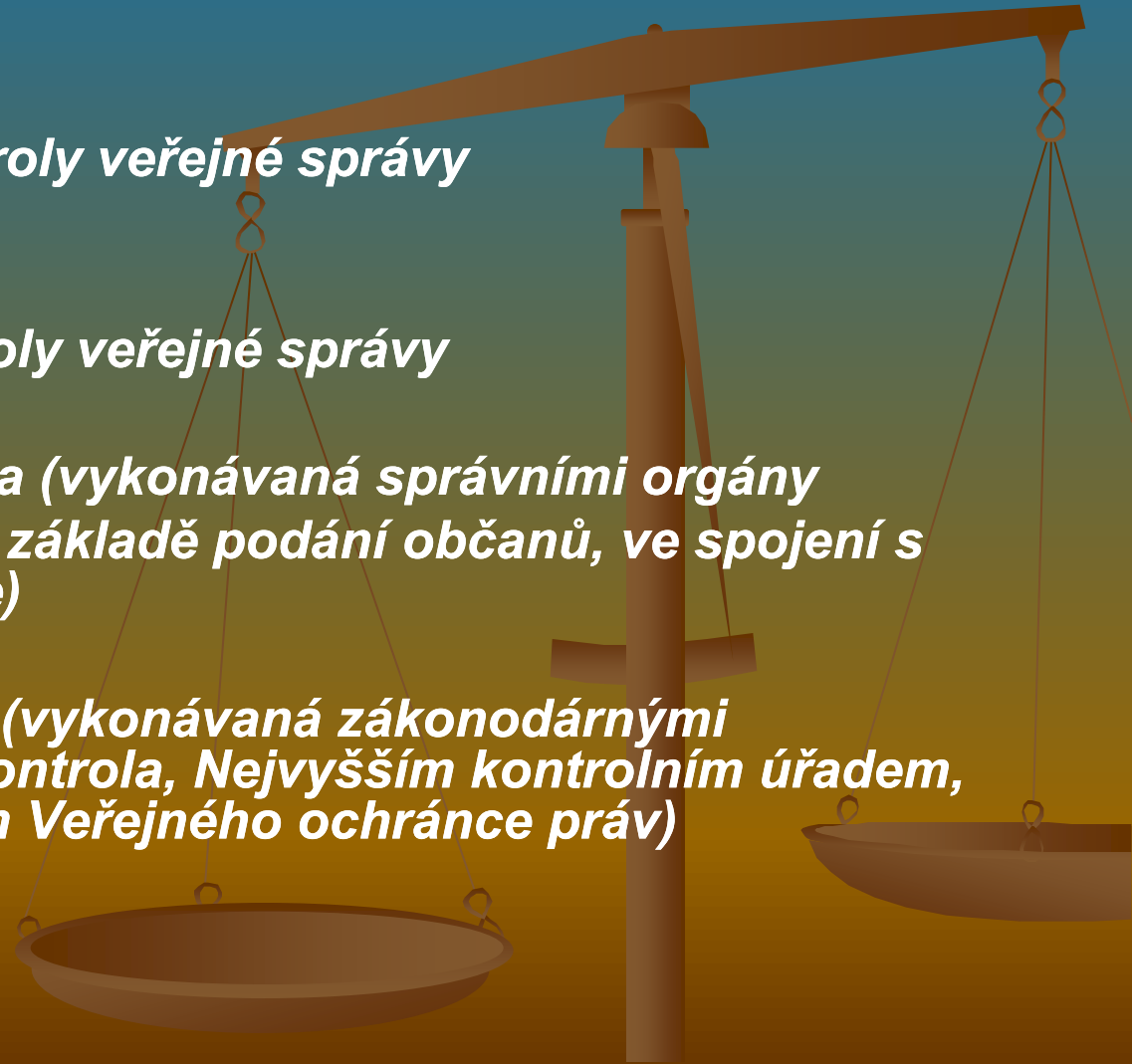

Kontrola veřejné správy, podstata a systém

Poslání a funkce kontroly veřejné správy

Členění a druhy kontroly veřejné správy

- **Správní kontrola (vykonávaná správními orgány z moci úřední, na základě podání občanů, ve spojení s právem na informace)**
- **Vnější kontrola (vykonávaná zákonodárnými orgány, soudní kontrola, Nejvyšším kontrolním úřadem, ve spojení s institutem Veřejného ochránce práv)**

Soudní kontrola

Funkce soudní kontroly veřejné správy

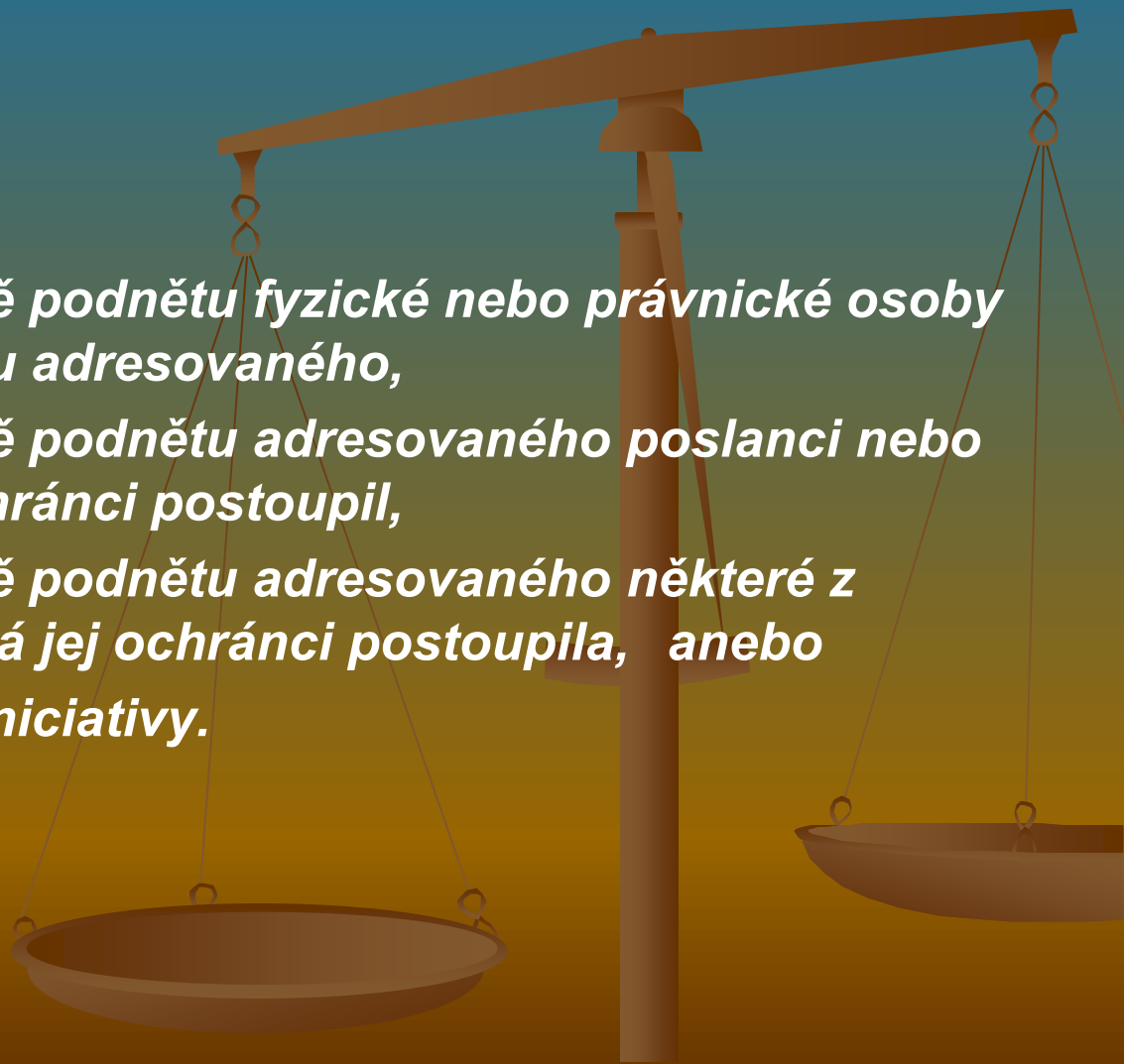
System soudní kontroly veřejné správy, právní úprava

- *správní soudnictví (zákon č. 150/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů),*
- *obecné soudnictví (zákon č. 99/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů),*
- *ústavní soudnictví (zákon č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů).*

Veřejný ochránce práv

Vyřizování podnětů

- na základě podnětu fyzické nebo právnické osoby (dále jen "podnět") jemu adresovaného,*
- na základě podnětu adresovaného poslanci nebo senátorovi, který jej ochránci postoupil,*
- na základě podnětu adresovaného některé z komor Parlamentu, která jej ochránci postoupila, anebo*
- z vlastní iniciativy.*

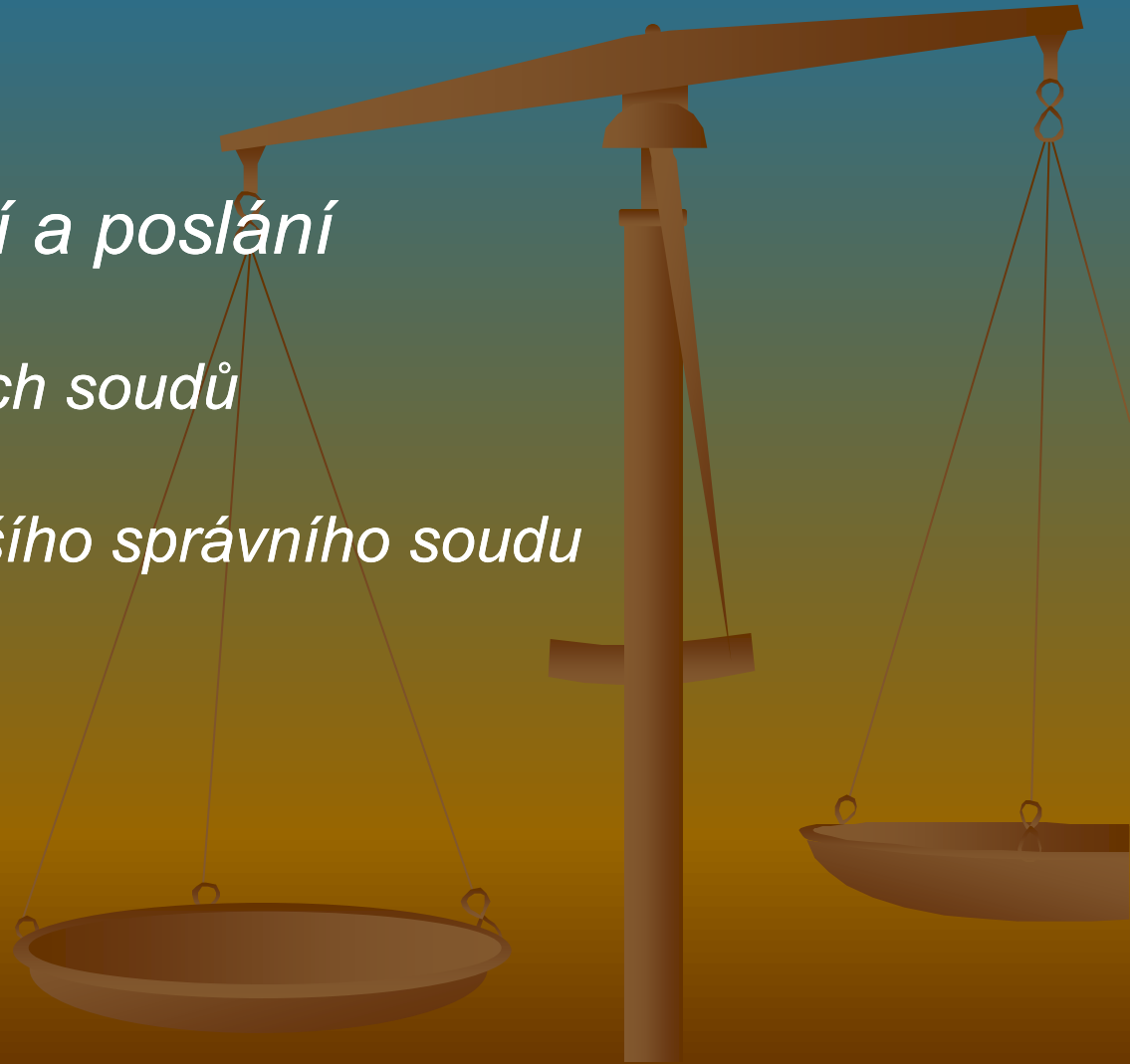
V. SPRÁVNÍ SOUDNICTVÍ

Koncepční pojetí správního soudnictví

- *základem tzv. smíšený model, NSS a specializované senáty krajských soudů, se svébytnou procedurální úpravou*
- *uzákoněno pod vlivem nálezu ÚS č. 276/2001 Sb.*
- *cílem dosáhnout slučitelnosti s požadavky zejm. čl. 6 Evropské úmluvy (tzv. plná jurisdikce)*

Organizace soudů ve správním soudnictví (v užším slova smyslu)

- *postavení a poslání*
 - *krajských soudů*
 - *Nejvyššího správního soudu*

Zaměření kontroly v rozhodování před správními soudy

Soudy ve správním soudnictví rozhodují o :

- žalobách proti rozhodnutím správního orgánu,
- ochraně proti nečinnosti správního orgánu,
- ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu,
- kompetenčních žalobách,

Žalobce lze uspokojit po podání žaloby

Ve správním soudnictví dále soudy rozhodují :

- ve věcech volebních a ve věcech místního a krajského referenda,
- ve věcech politických stran a politických hnutí,
- o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho částí pro rozpor se zákonem (žalobce lze uspokojit po podání návrhu)
- o zrušení služebního předpisu

Zvláštním případem rozhodování je rozhodování v kárných věcech.

S výjimkou řízení o kasačních stížnostech není povinné zastoupení advokátem

Studijní materiály

- *učební text*

- *Průcha, P.: Základy správního práva. 3. vyd. Brno, 260 s., Edice učebnic Právnické fakulty MU Brno, 2023*

SHRNUTÍ, ZÁVĚR

